

Posudek na bakalářskou práci Petra Tajovského
„Metodické postupy v modelech relativní chronologie Plútarchových Paralelních životopisů“

Petr Tajovský se ve své bakalářské práci zaměřil na shrnutí vědecké diskuse ohledně způsobů stanovení relativní chronologie jednotlivých dvojic Plútarchových paralelních životopisů, zejména pak s ohledem na statut a přiznávanou (či popíranou) autenticitu křížových referencí mezi jednotlivými životopisy. Metody určování relativní chronologie potom dělí na ty, jež užívají „explicitní kritéria“, tj. v zásadě filologického rozboru jednotlivých křížových referencí (použitý slovesný čas, jejich postavení ve větě) a na ty, jež užívají kritéria implicitní, a tedy přibírají k ryze filologickým analýzám též analýzu obsahovou (vnitřní věcné vztahy mezi jednotlivými hrdiny životopisů – zachránce vlasti, zákonodárce, zakladatel apod.). Druhá část práce potom představuje důkladné *review of research*, v jehož rámci jsou pojednány nejdůležitější vědecké práce vydané v minulém století, jež se tímto tématem zabývají. Na závěr práce autor jednak v tabulce přehledně shrnuje pořadí párů, k němuž došli jednotliví učenci a jednak konstatuje, že jejich zjištění by bylo třeba konfrontovat s „postupy, jakými jsou analýza jazykových prostředků a v určité omezené míře také stylometrické měření (s. 69)“.

Před vlastním hodnocením musím předeslat, že se nepovažuji za vedoucího práce v běžném slova smyslu: konzultace s kolegou Tajovským netrvaly v úhrnu déle než dvě hodiny, a to v době, kdy již byla práce v zásadě napsána; Petr Tajovský tak vytvořil bakalářskou práci, která sice má za sebou nepopíratelnou učenost a značnou akribii (viz bibliografie), ovšem je vzdálena způsobu, jakým si představuji smysluplnou práci s textem od autora jako Plútarchos: snaha sestavovat chronologie děl významných antických autorů (Platón, Aristotelés, Plútarchos či Kléméns) po mém soudu přece jen patří spíše do (první poloviny) minulého století; navíc - a to je poměrně jasně patrné i z předložené práce – vyznívá nutně vždy poněkud do ztracena, a to vzhledem k tomu, že jednoduše nemáme obvykle jiné prameny, než texty samy. Snaha nahlédnout takto drobnohledně autorův tvůrčí proces pak končí buď – jako případně řady zde referovaných autorů – u úporné snahy vysvětlit „bludný“ kruh vzájemně protichůdných referencí a v posledku ve volání po nějakém exaktnějším kritériu pravdy, tj. po stylometrické či jazykové (tedy nakonec statistické) analýze. Pochybuji ovšem, že by nám jakkoliv jisté zjištění v této oblasti mohlo říci něco podstatného k Plútarchově filosofickému či religionistickému myšlení, tj. k těm ohledům, o něž Plútarchovi po mém soudu především a zejména šlo, a v nichž má možná co říci i dnes.

Vzhledem k tomu, že – jak říkával tuším Poincaré – „měřítko vytváří fenomén“, je třeba ovšem tuto práci jakožto závěrečnou bakalářskou práci posuzovat na její „vlastní rovině reference“: v tomto ohledu je pak nutno připustit, že není špatná: autor vytvořil poměrně pečlivě a erudovaně *review of research*, aniž by k vlastnímu problému zaujímal – a to je mu v tomto ohledu spíše ke cti – nějaké vlastní silné stanovisko. V práci je ovšem i z této perspektivy několik problémů, k nimž by se autor mohl v rámci obhajoby vyslovit:

- 1) V práci chybí poznámka o konvenci, dle níž autor přepisuje (a skloňuje) řecká vlastní jména: na několika místech je potom transliterace (či transkripce) těchto slov dosti nečekaná: např. Kleoménés i Kleomenes (nejspíš by mělo být ovšem Kleomenés), Chaironeia i Boiótia, Epameinóndas i Epameinondas; dále např. Lampriasův katalog i Lampriův katalog – autor měl tyto rozkolísané přepisy sjednotit.
- 2) Vědecká dikce, s níž se autor snaží práci psát, působí místy až komicky: *Složitost zvoleného tématu a absence jednoznačně uznávaného vědeckého paradigmatu výrazně snižují možnost zaujímat v otázce relativní chronologie jakákoliv determinující stanoviska. (s. 6).*

3) Na s. 11, kde autor referuje o Aristotelovi dle učence Barnese, se zřejmě dopouští nepřesnosti: z Aristotelových exoterických spisů se dochovala podstatná část spisu *Protreptikos* a dále pak (občas rozsáhlejší) zlomky raných dialogů. Pokud jde o relativní chronologii Aristotelových raných spisů, obvykle se má za to, že tato exoterická pojednání (ohledně *Protreptika* se dosud vede spor) vznikla za Aristotelova působení v Akademii, tj. předcházejí spisům esoterickým.

4) Za poměrně nešťastné považuji rozdělení bibliografie na primární a sekundární literaturu – podle jakého kritéria tak autor činí?

Celkové hodnocení práce je poměrně nesnadné: vzhledem ke specifickému zaměření práce, značné míře pečlivosti, s níž je zpracována, i uvedeným námitkám se přikláním – pokud autor obstojí u obhajoby - výslednému k hodnocení velmi dobře.

V Kladně 26. srpna 2010
Josef Kružík